Opłata pocztowa uiszczona ryczałtem.

BIULETYN KOWIEŃSKI

WILBI

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3—3

Nr. Wilno, dn. 10 grudnia 1932 r. 774.

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

x

x x

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

Kronika.

Historja prasy litewskiej./XII.32. c.d.patrz "Biul.Kow."773/: Liczba tygodników jest dość obfita: "Naujoji Romuva /ilustrowane pismo, poświęcone życiu kulturalnemu i przeznaczone dla inteligencji; kierunek pisma narodowo-katolicki/, "Bangos" /"dla wszystkich", a częściowo dla radjosłuchaczy/, "Ukininkas", "Lietuvos Ukininkas", "Ukininkų Patarejas", "Musų Rytojus", "Musų Laikraštis" i in. Niektóre z powyższych pism liczą do 100 tys. prenumeratorów. Nadto w poszczególnych miastach na prowincji wychodzi po 1, 2 a nawet więcej tygodników, poświęconych wyłącznie sprawom miejscowym, jak np.w Szawlach, Poniewieżu, Marjampolu, Telszach, Wiłkomierzu i t.d. W Kownie wychodzą jeszcze "Diena", "Sekmadienis" i ilustrowany dwutygodnik "Naujas Zodis". Pomienione pisma nastawione są w kierunku sensacji. Pisma robotnicze są następujące: "Socjaldemokratas" i "Darbininkas" /chrześcijański/.

Z miesięczników wypada wymienić następujące: "Kultura", "Varpas".. Oba te pisma reprezentują lewicowo nastrojone społeczeństwo i propagują światopogląd materjalistyczny. Inteligencję katolicką reprezentuje "Zidinys" /pismo poświęcone literaturze, nauce, sprawom społecznym i życiu akademickiemu/, narodowców - pismo poświęcone życiu kulturalnemu "Vairas", duchowieństwo - "Tiesos Kelias". Pozatem dla kobiet wiejskich wydawany jest miesięcznik o kierunku katolickim "Moteris", dla kobiet warstw inteligentnych "Naujoji Vaidilute" i in.

Z pism specjalnych wypada wymienić następujące: "Musų Žinynas" /nauki wojskowej/,"Praetis" /historja Litwy/, "Medicina", "Teise", "Technika ir Ukis", "Musų Girios", "Zemes Ukis", "Kosmos" /nauki przyrodnicze/, "Muzikos Barai", "Lietuvos Mokykla" i "Mokykla ir Gyvenimas" /dla nauczycielstwa/ i in. Z pism dla młodzieży szkolnej wymienić należy: "Ateitis", "Ateities Spinduliai" /oba dla młodzieży katolickiej/ i "Sviesos Keliai" /wydawane przez M-stwo Oświaty dla całej młodzieży szkolnej/. Pozatem skauci mają swój organ "Skautu Aidas". Pisma dla dzieci są następujące:"Žvaigždute", "Žiburelis" , "Vaikų Žodis". Z pism dla młodzieży wiejskiej należy wymienić: "Pavasaris" /dla młodzieży katolickiej/, "Jaunoji Karta" /dla narodowców/.

Związek Strzelców wydaje swój organ "Trimitas", Związek Odzyskania Wilna - "Musų Vilnius", Dla żołnierzy wydawany jest "Kairys", dla policji - "Policija".

Z pism, poświęconych wyłącznie życiu religijnemu wypada wymienić: "Zvaigžde", "Šv.Pranciškaus "Varpelis" i "Misijos".

Uniwersytet W.Ks.Witolda wydaje następujące pisma: "Logos" /nauki filozoficzne/, "Soter" /ephemerides sacrorum disciplinarum/, "Ateneum" /literatura, geografja i historja/, "Tauta ir Žodis"/folklor/, "Dienos ir Darbai" /literatura/, "Archivum Philologicum" i in. Prasa akademicka: "Lietuvos Studentas","Studentų Balsas" i nieperjodyczny "Studentų Žodis".

Sprawa przyjazdu Paderewskiego do Kowna."Dzień Kow."/277.XII.32/:W związku z pogłoskami o zamierzonym przyjeździe Paderewskiego do Kowna, sekretarz osobisty muzyka oświadczył, że nie odpowiada to rzeczywistości, gdyż Paderewski do krajów nadbałtyckich narazie się nie wybiera.

Obchód stulecia prasy litewskiej."Dz. Kow."/278.XII.32/:W ostatnich dniach uroczyście na Litwie obchodzono setną rocznicę prasy litewskiej. Od 29 listopada do 5 grudnia trwał tydzień prasy. Pisma zamieściły szereg okolicznościowych artykułów i haseł. Została nadana specjalna audycja radjowa oraz zorganizowana uroczysta akademja i obchody. W Teatrze państwowym odbyła się uroczysta akademja z udziałem prezydenta republiki Smetony, członków rządu i korpusu dyplomatycznego.

Bezrobocie w Szawlach."Dzień Kow." /278.XII.32/: Liczba zarejestrowanych w Szawlach bezrobotnych wynosi ok.200 osób. Według przypuszczeń liczba bezrobotnych znacznie wzrośnie.

E c h a r o z s t r z e l a n i a s z p i e g a l i t e w s k i e g o w p r a s i e l i t e w s k i e j ."Trimitas"/50. XII.32/:13 października władze polskie skazały na śmierć przez rozstrzelanie niejakiego Józefa Bakanowskiego, starszego szeregowca 3 pułku artylerji. Józef Bakanowski był uświadomionym Litwinem. Pracował on na polu oświatowem we wsi rodzinnej Mole /gm.olkieniskiej/. Został oskarżony i stracony przy pomocy pewnej prowokacji i fałszu. Mianowicie niejaka E.Łuszysówna, kochanka kaprala wojsk polskich Lewandowskiego, mszcząc się na Bakanowskim za czynione jej przezeń niejednokrotnie wymówki z powodu jej postępowania, oskarżyła Bakanowskiego przed Lewandowskim o utrzymywanie kontaktu z Litwą Niepodległą. Lewandowski, podszywając się pod nazwisko Bakanowskiego, przesłał na imię Łuszysówny pocztą pudełko cukierków, przyczem na papierkach od cukierków powypisywał jakieś informacje. Zawiadomił też Lewandowski żandarmerję. Aresztowana Łuszysówna, nauczona przez Lewandowskiego zeznała, iż cukierki te otrzymała od Bakanowskiego. Ten ostatni został niezwłocznie aresztowany. Polski sąd wojskowy, opierając się wyłącznie na tej nikczemnej,a jednocześnie głupiej prowokacji, skazał Bakanowskiego na śmierć. Wyrok został wykonany. Cała ta historja przystoi więcej dzikim ludom, aniżeli pretendującej do miana kultury Polsce.

S p r a w a n a d u ż y ć s z e f a k a n c e l a r j i R a d y S t a n u .M o r k u s a i t o w a r z y s z y .Pisma litewskie obszernie się rozwodzą nad sprawą nadużyć b. naczelnika pow.kowieńskiego, a obecnego szefa kancelarji Rady Stanu Morkusa i towarzyszy: Januszonisa, Kemeklisa, Jasionisa i Surwiłły. Oskarżeni są oni o roztrwonienie w swoim czasie wielkiej sumy pieniędzy. Jak podaje, "Liet.Zinios" /270/, oskarżony Surwiłło zdefraudował 12.750 litów i zbiegł do Polski. Świadek Pranajtis zeznał przed kowieńskim Sądem Okręgowym, że Surwiłło oddawna już popełniał nadużycia, oszukując członków kowieńskiego samorządu powiatowego. Podobnież odzywali się o Surwille inni świadkowie.

Wszyscy czterej aferzyści skazani zostali na ciężkie więzienie i kary pieniężne.

"Vilniaus Rytojus" /97/, podając te informacje z prasy kowieńskiej, czyni niedwuznaczną aluzję, że piąty defraudant Surwiłło, który zbiegł do Polski, jest identyczny z p.M.Surwiłłą, pracującym w "Dzienniku Wileńskim" w charakterze specjalisty od spraw litewskich.

A l m a n a c h l i t e r a t u r y l i t e w s k i e j ."Rytas" /260.XII.32/: Zarząd Związku Literatów uchwalił wydawać corocznie almanach literatury, zawierający coroczny przegląd literacki, wiadomości o działalności Związku i t.d. Stworzony zostanie również fundusz literatury. Odnośny statut ułożyć ma w porozumieniu z prawnikami literat Gruszas.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

W i e c b e z r o b o t n y c h w K ł a j p e d z i e ."Dzień Kow."/278.XII.32/:Elta donosi z Kłajpedy o odbytym tam w dn.5 b.m. wiecu bezrobotnych, w którym wzięło udział ok.3.5000 osób. Zgromadzenie to zwołały wszystkie organizacje robotnicze kraju. Rozważano na niem sprawy ubezpieczeń społecznych, mieszkaniowe oraz pomocy dla bezrobotnych. W wyniku przyjęto rezolucję, uchwalającą zwrócić się do Dyrektorjatu z prośbą o przywrócenie systemu ubezpieczeń społecznych z r.1931. Pozatem zgromadzeni wyrazili protest przeciwko niedawno wydanym przepisom o udzielaniu zapomóg dla bezrobotnych, przewidujących dostarczanie tych zapomóg jedynie robotnikom, którzy uprzednio zatrudnieni byli przez 9 miesięcy w jakiembądź stałem przedsiębiorstwie. Aczkolwiek wiec minął spokojnie, jednakże różni wpływowi delegaci organizacyj w przemówieniach swych ostro występowali przeciwko Dyrektorjatowi i innym partjom, grożąc strajkiem.-